

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

KE / ÖNS / WED
22 / 12 / 2021

19.00

HELSINGIN MUSIIKKITALO
MUSIKHUSET I HELSINGFORS
HELSINKI MUSIC CENTRE

HKO &

KLAUS MÄKELÄ

HELSINGFORS STADSORKESTER HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

PIERRE BOULEZ

Ranskalainen Pierre Boulez (1925–2016) oli toisen maailmansodan jälkeen mukana uudistamassa taidemusiikkia teoksilla, jotka hylkäsivät suurin piirtein koko länsimaisen musiikin klassisen perinteen modernistisen tabula rasa -asenteen hyväksi. Toisen pianosonaatin (1948) rajuus, *Structures I* -teoksen (1952) tiukka sarjallinen tekniikka ja *Le marteau sans maître* -laulujen (1955) eksoottiset sointivärit aiheuttivat sensaation. Boulez loi mainetta myös provokaattorina, jonka mielestä esimerkiksi oopperatalot voisi polttaa maan tasalle. Mutta kuten vihaisille nuorille miehille useimmiten tapaa käydä, myös Boulez rauhoittui. Hän perusti vuonna 1972 legendaarisen kamariorkesterin Ensemble Intercontemporain ja loi kansainvälisen uran kapellimestarina. Säveltäjänä hän ei koskaan hylännyt modernismia. Hän alkoi kuitenkin vähitellen suosia joustavampia sävellysmetodeja kuin nuoruudessaan.

Boulezin tuotannolle on luonteenomaista, että jokin teos syntyi monena eri versiona usean vuoden, jopa vuosikymmenen aikana. Esimerkiksi 11 soittimelle kirjoitettu *Dérive 2* sai kantaesityksensä 1990, mutta löysi lopullisen muotonsa vasta 2009. Boulezin kuitenkin tiedetään tehneen partituuriin muutoksia vielä tämän jälkeen. Usein Boulez myös käytti uudestaan jonkin aiemman teoksen materiaalia luodakseen aivan uuden sävellyksen.

Vaskiseptetolle kirjoitettu *Initiale* syntyi Houstonin sinfoniaorkesterin tilauksesta vuonna 1987. Teos sai kantaesityksensä 4.7.1987 Texasissa. Boulez teki partituurista uuden version 2010. Vuonna 1992 kapellimestari Georg Soltin 80-vuotisjuhlia varten sävelletty *Fanfare* on periaatteessa *Initiale*-kappaleen versio vaskille ja lyömäsoittimille. *Initiale* on lyhyt, soittimille virtuoosisesti kirjoitettu fanfaari.

LISÄÄ MUSIIKKIENERGIAA

HISAISHI

Joe Hisaishi, kapellimestari
Olga Heikkilä, sopraano

Joe Hisaishi: DA-MA-SHI-E
Joe Hisaishi: Spirited Away Suite (ekS.)
Joe Hisaishi: The East Land Symphony (ekS.)

Naapurini Totoro, Kikin lähettipalvelu,
Liikkuva linna... Joe Hisaishin musiikki on
erottamaton osa Hayao Miyazakin lumoavia
animaatioelokuvia. Loppiaiskonserttiin

Hisaishi saapuu itse orkesterin eteen johtamaan Henkien kätkemä -elokuvan
musiikista koostetun sarjan sekä kaksi konserttisalia varten säveltämänsä teosta.

"Kolautat pääsi tufokuutioon ja sinulle tulee kuhmu." The East Land Symphonyn
kolmannessa osassa sopraano Olga Heikkilä saa laulaakseen japanilaisesta lastenlorusta
innoittuneen runon, jonka absurdit säkeet vievät mystiselle retkelle halki Tokion.

LOPPIAISKONSERTTI

TO / THU

 06 / 01 / 2022

 15.00

LISÄKONSERTTI

LA / LÖR / SAT

 08 / 01 / 2022

 13.00

PE / FRE / FRI

 14 / 01 / 2022

 19.00

NÄYTTELYKUVIA

Susanna Mälkki, kapellimestari
Frank Peter Zimmermann, viulu

Anders Hillborg: Through Lost Landscapes (ekS.)
Robert Schumann: Viulukonsertto
Modest Musorgski: Näyttelykuvia

KE / ONS / WED

 19 / 01 / 2022

 19.00

TO / THU

 20 / 01 / 2022

 19.00

ICARUS

Ville Matvejeff, kapellimestari
Aleksandr Melnikov, piano

Lera Auerbach: Icarus
Sergei Rahmaninov: Paganini-rapsodia
Witold Lutoslawski: Konsertto orkesterille

PE / FRE / FRI

 28 / 01 / 2022

 19.00

RAKKAUSTARINOITA

Nuno Coelho, kapellimestari
Narek Hakhnazaryan, sello

Antonín Dvořák: Othello, alkusoitto
Witold Lutoslawski: Sellokonsertto
Miroslav Srnka: Tak klid
Richard Strauss: Ruusuritari, sarja

KE / ONS / WED

 02 / 02 / 2022

 19.00

TO / THU

 03 / 02 / 2022

 19.00

TABEA ZIMMERMANN SOLOIST

Susanna Mälkki, kapellimestari
Tabea Zimmermann, alttoviulu

Jean Sibelius: Tapiola
Béla Bartók: Alttoviulukonsertto op. Posthumous
Pjotr Tšaikovski: Sinfonia nro 4

 TICKETMASTER: 9,50-46€

sis. palvelumaksun / inkl. serviceavgift / incl. service charge

Orkesteri aina mukanas

HKO SCREEN -MOBIILISOVELLUS

HKO Screen -mobiilisovellus tuo orkesterin verkkoon striimattavat konsertit älylaitteisiin:

- katso ja kuuntele suoria verkkolähetyksiä
- palaa konserttitaltiointeihin
- tutustu taiteilijavieraiden haastatteluihin
- käytä ennakkoon luotuja soittolistoja

Ilmainen sovellus on saatavilla Android- ja iOS-laitteisiin.

Lue lisää:

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/hko-screen-sovellus

Wiegenlied

SAULI ZINOVJEV

Sauli Zinovjev (s. 1988) on opiskellut Lahden konservatoriossa, Sibelius-Akatemiassa ja Karlsruhen musiikkikorkeakoulussa. Hänen sävellysopettajiaan ovat olleet Tapio Nevanlinna ja Wolfgang Rihm. Zinovjev teki läpimurtonsa vuonna 2014 orkesteriteoksella *Gryf*, joka palkittiin kolmannella sijalla kansainvälisessä Uuno Klami -sävellyskilpailussa. Suuren yleisön tietoisuuteen hän nousi Radion sinfoniaorkesterin vuonna 2016 kantaesittämällä tilausteoksella *Batteria*. Zinovjev on kirjoittanut muitakin tilausteoksia, mm. Tapiola Sinfoniettan, Kymi Sinfoniettan ja Lausannen kamariorkesterin yhteistilauksesta syntyi *Un Grande Sospiro* (2018) ja Paulon säätiön tilauksesta *Die Welt - ein Tor* sellolle ja orkesterille (2017). RSO:n ja Ruotsin radion sinfoniaorkesterin tilauksesta sävelletty pianokonsertto (2019) saa kantaesityksensä Musiikkitalossa Helsingissä tammikuussa 2022. Zinovjevin tuotantoon kuuluu myös mm. kamarimusiikkia ja vokaaliteoksia.

Orkesteriteos *Wiegenlied* on sävelletty vuonna 2020 Oslon filharmonikkojen, Göteborgin sinfoniaorkesterin ja Helsingin kaupunginorkesterin tilauksesta. Se on omistettu kapellimestari Klaus Mäkelälle, joka myös johti kantaesityksen Oslon filharmonikkojen konsertissa 20.8.2020. Illan konsertissa teos saa Suomen ensiesityksensä.

Wiegenlied (Kehtolaulu) viittaa otsikoltaan Brahmsin kuuluisaan kehtolauluun (op. 49:4, 1868), joka ilmaantuu sellaisenaan Zinovjeviin teokseen sen loppupuolella. Zinovjev on luonnehtinut sävellystään musiikilliseksi matkaksi kohti melodista ja lohdullista huipentumaa. Ennen kantaesitystä hän totesi Oslon filharmonikkojen kotisivulla: ”Minua ilahduttaisi suuresti, mikäli yleisö teoksen kuultuaan kokisi toivon ja lohdun tunteita.”

Sinfonia nro 1 D-duuri ”Titaani”

GUSTAV MAHLER

Elinaikanaan itävaltalainen Gustav Mahler (1860–1911) oli arvostettu kapellimestari, mutta säveltäjänä hän sai usein osakseen pilkkaa. Teoksissa soivat jyrkän vastakohtaiset ainekset: ylevää koraalia seuraa marssipoljento, banaalia kahvilamusiiikkia melodinen adagio. Mahlerin estetiikka sai vastakaikua vasta toisen maailmansodan jälkeen, ja se kiinnostaa edelleen yhä uusia säveltäjäsukupolvia, tutkijoita ja kuulijoita.

Ensimmäinen sinfonia D-duuri sai kantaesityksensä Budapestissä vuonna 1889. Sillä oli aluksi otsikko *Der Titan*, viitaten Jean Paulin samannimiseen romaaniin. Sinfonia oli alun perin myös viisiosainen, mutta Mahler poisti myöhemmin toisen osan *Blumine*.

Ennen kantaesitystä Mahler oli huomauttanut ystävälle, että sävellyksessä oli yhtä ja toista sellaista, mikä varmasti aiheuttaisi kuulijoissa hämmennystä. Beethovenin ja Schubertin kaikuja ohella musiikissa on piirteitä, jotka viittaavat pikemminkin eteenpäin, 1900-luvun modernismiin, kuin myöhäisromantiikkaan. Teoksessa on myös kansanomaisia melodioita, jotka ovat peräisin Mahlerin laulusarjasta *Vaeltavan kisällin lauluja*. Sinfoniaa leimaa nuorekas optimismi ja herkkä, panteistinen luonnontunne.

Ensimmäistä osaa (*Langsam, schleppend*) Mahler kuvasi luonnon heräämiseksi. Musiikissa kuulee lintujen liverrystä ja soittokunnan fanfaareja. Toinen osa (*Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell*) on reipas, kansantanssia muistuttava scherzo. Trio on idyllinen.

Kolmas osa (*Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen*) on surumarssi, jonka pääteema on molliversio tunnetusta *Jaakko kulta* -sävelmästä. Osan innoittajana on ollut Moritz von Schwindin pilakuva jossa metsän eläimet kantavat metsästäjän ruumiin hautaan. Pääteeman esittää yleensä soolokontrabasso, mutta perimätiedon mukaan sen olisi alun perin esittänyt täysi kontrabassoryhmä. Intohimoinen finaali (*Stürmisch bewegt*) huipentuu juhlaan D-duuriin.

VISUAALINEN ALKUSOITTO

JENNI TOIKKA

Preludi Op. 28 nro 2

Preludi Op. 28 nro 2 on filmitoimitus, joka on saanut nimensä Chopinin tunnetun sävellyksen mukaan. Pitkän yhtenäisen oton aikana näemme kahden henkilön vuoroin soittavan pianoa ja vuoroin kuuntelevan. Kappale on molemmilla soittokerroilla sama – Preludi Op. 28 nro 2 – mutta esittäjän vaihtuessa vaihtuu samalla tulkinta kappaleesta ja se, kenen näkökulmasta kappaletta ja sen esittämistä tarkastellaan. Katkeamaton soitto ja leikkaamaton otto kiinnittävät tahollaan tapahtuman yhteen ajalliseen hetkeen, mutta kameran liikkeessä ja henkilöiden paikkojen vaihtuessa aika yhtä lailla kerrostuu. Soittajasta tulee kuuntelija ja kuuntelijasta soittaja.

Chopinin Preludin käyttö teoksessa viittaa Visuaaliseen alkusoittoon sekä klassisen musiikin perinteeseen yhä uudestaan toisintaa ja tulkita klassikoita, mutta myös teoksen elokuvalliseen esikuvaan, Ingmar Bergmanin Syyssonaattiin (1978).

AVEK, AV-Arkki, Nykyaiteen museo Kiasma ja Helsingin kaupunginorkesteri tuovat kotimaista videotaidetta Musiikkitalon mediaseinälle.

Syyskauden aikana Pohjoismaiden suurimmalla digitaalisella näytöllä nähdään Jenni Toikan uusi videoteos juuri ennen alkamassa olevaa HKO:n konserttia.

ESITYSAJAT:

 22.12. 18.30–18.40

 6.1. 14.30–14.40

KL AUS MÄKELÄ

Kapellimestari ja sellisti Klaus Mäkelä (s. 1996) kuuluu ei vain Suomen, vaan koko maailman puhutuimpiin orkesterinjohtajiin. Nopea urakiito on vienyt Mäkelän jo poikkeuksellisen nuorena ensin kotimaisten orkesterien, sitten mm. Münchenin filharmonikoiden, Tokion Metropolitanin, Clevelandin orkesterin ja London Philharmonicin vierailijaksi. Syksyllä 2018 hän aloitti Ruotsin radion sinfoniaorkesterin päävierailijana ja vuonna 2020 alkoi ylikapellimestarikausi Oslon filharmonikoissa. Ensi vuonna hän aloittaa kautensa Pariisin orkesterin taiteellisena johtajana.

Kuten esimerkiksi Salonen, Saraste, Vänskä ja Mälkki, myös Mäkelä kävi akateemikko Jorma Panulan kurssit. Mäkelä aloitti Panulan oppilaana Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksessa jo 12-vuotiaana, ja 18-vuotiaana hän jo aloitti ammattimaisen johtamisen.

Mäkelä on johtanut Helsingin kaupunginorkesteria lukuisia kertoja, minkä lisäksi hän on soittanut orkesterin riveissä selloa. ”On ollut minulle erittäin tärkeä kokemus soittaa selloa orkesterissa ja nähdä kapellimestarien työskentelyä läheltä. Se on ollut minulle kuin toinen kapellimestarikoulu”, Mäkelä on sanonut.

KLAUS MÄKELÄ © MARCO BORG GREVE

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

Kun säveltäjät Martin Wegelius ja Robert Kajanus perustivat orkesterin Helsinkiin kesällä 1882, heidän kunnianhimoinen suunnitelmansa oli kerätä kaupungin parhaat muusikot ja ulkomailta palkatut soittajat yhteen ja tarjota helsinkiläisille elämyksiä suurten säveltäjien mestariteoksista viikoittaisilla konserteilla 36 soittajan voimin.

Periaate huippumuusikoiden säännöllisestä orkesteritoiminnasta on pysynyt elinvoimaisena näihin päiviin saakka. Lähes 140 toimintavuotensa aikana Helsingin kaupunginorkesteri on kantaesittänyt valtaosan Jean Sibeliuksen sinfonisesta tuotannosta säveltäjän itsensä johdolla ja jatkaa oman aikansa musiikin esittämistä tilaamalla teoksia sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta säveltäjiltä. Vuosina 2019–2025 toteutettava tilaussävellysten sarja, kahdeltatoista nykysäveltäjältä tilatut *Helsinki-variaatiot*, liittävät oman aikamme sävelet ennen vuonna 1945 sävellettyihin Helsinki-aiheisiin teoksiin.

Vuosittain yli 110 000 kuulijaa tavoittava, nykyisellään 102 muusikon vahvuinen Helsingin kaupunginorkesteri on kasvanut tärkeäksi osaksi helsinkiläisten kulttuurillista pääomaa. Kaupunginorkesterin työ koskettaa niitäkin, jotka syystä tai toisesta eivät pääse konsertteihin Musiikkitaloon. Kansainvälisten kiertueiden lisäksi orkesteri esiintyy erilaisissa kokoonpanoissa eri puolilla Helsinkiä sekä tarjoaa lapsille ja nuorille esiintymismahdollisuuksia ja tavoittaa erityisryhmiä monipuolisen yleisötyön kautta. Orkesteri kutsuu nyt jo kolmatta kertaa kokonaisen ikäluokan – kaikki vuonna 2020 syntyneet helsinkiläislapset – nauttimaan musiikista perheineen seitsemän vuoden ajan orkesterin kummilapsina.

Verkossa sekä mm. keskustakirjasto Oodissa suorana ja jälkilähetyksenä nähtävät HKO Screen-konsertit sekä taustoittavat haastattelut tuovat katsojan entistäkin lähemmäksi soivan taideteoksen syntyprosessia. Yhteistyö levy-yhtiö BIS:in kanssa tallentaa orkesterin tulkintoja huipputason äänityksinä kaikkien saataville ja pitkälle tulevaisuuteen.

Helsingin kaupunginorkesterilla on toimintansa aikana ollut 13 ylikapellimestaria. Vuonna 2016 aloittaneen ylikapellimestari Susanna Mälkin johdolla orkesteri on kehittynyt kansainvälisesti yhä vaikuttavammaksi sinfoniaorkesteriksi, jonka tunnistettava sointi on tärkeä osa helsinkiläistä äänimaisemaa.

PIERRE BOULEZ

Initiale

Efter andra världskriget var fransmannen Pierre Boulez (1925-2016) en av dem som förnyade konstmusiken med kompositioner som övergav i stort sett allt som förknippades med en klassisk västerländsk tradition. En modernistisk tabula rasa-attityd måste råda. Brutaliteten i den andra pianosonaten (1948), den strikta seriella tekniken i *Structures I* (1952) och de exotiska klangfärgerna i *Le marteau sans maître* (1955) vållade sensation. Boulez blev ryktbar som även en provokatör som bl.a. ansåg att operahuset borde brännas ner. Men arga unga män tenderar att senare lugna ner sig, så även Boulez. År 1972 grundade han den legendariska kammarorkestern Ensemble Intercontemporain och gjorde en internationell karriär som dirigent. Som tonsättare övergav han aldrig modernismen, men började dock favorisera mera flexibla kompositionsmetoder.

För Boulez produktion är karaktäristiskt att ett visst verk skrevs i flera olika versioner under en period av flera år, rentav årtionden. Exempelvis *Dérive 2* för elva instrument uruppfördes år 1990 men fick sin slutliga form först år 2009. Och man vet att Boulez gjorde ändringar i partituret även efter detta. Han skapade dessutom ofta helt nya kompositioner på basen av äldre kompositioners material.

Initiale för sju bleckinstrument skrevs år 1987 på beställning av Houstons symfoniker. Verket uruppfördes i Texas den 4.7.1987. Boulez reviderade partituret år 2010. År 1992 skrev han för dirigent Georg Soltis 80-årsjubileum verket *Fanfare*, som i praktiken är samma verk som *Initiale* men denna gång för bleckinstrument och slagverk. *Initiale* är en kort, för instrumenten mycket virtuost skriven fanfar.

SAULI ZINOVJEV

Wiegenlied

Sauli Zinovjev (f. 1988) studerade vid konservatoriet i Lahtis, Sibelius-Akademien och musikhögskolan i Karlsruhe. Han har studerat komposition under ledning av Tapio Nevanlinna och Wolfgang Rihm. Zinovjev gjorde sitt genombrott år 2014 med orkesterverket *Gryf* som belönades med tredje pris i den internationella Uuno Klami-kompositionstävlingen. Den stora publiken lärde känna honom då Radions symfoniorkester år 2016 uruppförde beställningsverket *Batteria*. Zinovjev har skrivit även andra beställningsverk, bl.a. *Un Grande Sospiro* (2018) åt Tapiola Sinfonietta, Kymi Sinfonietta och Lausannes kammarorkester, och *Die Welt - ein Tor* för cello och orkester (2017) åt Paulo-stiftelsen. Den på beställning av RSO och Sveriges radios symfoniorkester

skrivna pianokonserten (2019) uruppförs i Musikhuset i Helsingfors i januari år 2022. Till produktionen hör även bl.a. kammarmusik och vokalverk.

Orkesterverket *Wiegenlied* skrevs år 2020 på beställning av Oslos filharmoniker, Göteborgs symfoniker och Helsingfors stadsorkester. Verket är tillägnat dirigent Klaus Mäkelä som ledde uruppförandet på Oslos filharmonikers konsert den 20.8.2020. Ikväll framförs verket för första gången i Finland.

Wiegenlieds (Vaggsång) titel hänvisar till Brahms berömda vaggsång (op.49:4, 1868) som dyker upp som sådan i Zinovjeps komposition alldeles mot slutet. Zinovjev har karaktäriserat sitt verk som en musikalisk resa mot en melodisk och trösterik höjdpunkt. Före uruppförandet berättade han på Oslos filharmonikers hemsidor: "Det skulle verkligen glädja mig om publiken efter att ha hört verket upplevde känslor av hopp och tröst."

GUSTAV MAHLER

Symfoni nr 1 D-dur "Titan"

Under sin livstid var Gustav Mahler (1860-1911) uppskattad som dirigent, men som tonsättare bemöttes han ofta med glåpord. I hans musik klingar grällt motsatta element: en högtidlig koral följs av en stampande marsch, banal cafémusik klipps av av ett melodiskt adagio. Mahlers estetik fick gensvar först efter andra världskriget, och idag fortsätter den att intressera nya tonsättargenerationer, forskare och lyssnare.

Symfoni nr 1 D-dur uruppfördes i Budapest år 1889. Den hade från början titeln *Der Titan*, efter Jean Pauls roman med samma namn. Verket hade dessutom ursprungligen fem satser men Mahler tog senare bort den andra satsen *Blumine*.

Före uruppförandet hade Mahler anmärkt till en vän att verket innehöll ett och annat som säkert skulle göra lyssnarna förvirrade. Vid sidan om ekon av Beethoven och Schubert innehåller musiken drag som hänvisar till snarare 1900-talets modernism än senromantiken. Verket innehåller även folkliga melodier ur Mahlers sångcykel *En vandrande gesälls sånger*. Symfonin präglas av en ungdomlig optimism och en panteistisk naturkänsla.

Mahler beskrev den första satsen (Langsam, Schleppend) som naturens uppvaknande. I musiken hörs fågelsång och militärkårens fanfarer. Den andra satsen (Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell) är ett raskt scherzo med drag av en folkdans. Trion är idyllisk.

Den tredje satsen (Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen) är en sorgmarsch vars huvudtema är en mollversion av den kända melodin *Broder Jakob*. Satsen är inspirerad av Moritz von Schwinds karikatyr i vilken skogens djur bär jägarens lik till sin

grav. Huvudtemat spelas vanligen av en solokontrabas, men enligt en muntlig tradition skulle den från början ha framförts av hela kontrabasgruppen. Den passionerade finalen (Stürmisch bewegt) kulminerar i en jublande D-dur.

KLAUS MÄKELÄ

Dirigent och cellist Klaus Mäkelä (f. 1996) är inte en omtalat orkesterdirigent endast i Finland utan även jorden runt. Han har gjort en anmärkningsvärt snabbt stigande karriärkurva. Redan som ung dirigerade han flera orkestrar i Finland och numera gästdirigerar han bland annat Münchens filharmoniker, Tokyo Metropolitan, Clevelands orkester och Londons filharmoniker. Hösten 2018 inledde han sitt arbete som Sveriges radios symfoniorkestrets första gästdirigent, år 2020 valdes han till Oslos filharmonikers chefsdirigent. Nästa år inleder han sin period som konstnärlig ledare för Paris orkester.

I likhet med exempelvis Salonen, Saraste, Vänskä och Mälkki har även Mäkelä gått på akademiker Jorma Panulas dirigentkurser. Mäkelä började 12 år gammal studera för Panula på Sibelius-Akademins ungdomslinje. Han började dirigera professionellt då han var 18.

Mäkelä har flera gånger dirigerat Helsingfors stadsorkester. Han har också spelat cello i orkestern. "För mig har det varit en mycket viktig erfarenhet att ha spelat cello i orkestern och då på nära håll få följa med dirigenternas arbete. Det har för mig varit som en andra dirigentskola", har Mäkelä berättat.

HELSINGFORS STADSORKESTER

Då tonsättarna Martin Wegelius och Robert Kajanus sommaren 1882 grundade en orkester i Helsingfors var deras ambition att föra samman stadens bästa musiker och anlita musiker från utomlands. Helsingforsare skulle varje vecka erbjudas unika upplevelser då 36 musiker samlas för att framföra mästerverk av de stora tonsättarna.

Principen att föra samman högklassiga musiker för en regelbunden orkesterverksamhet förblir livskraftig än idag. Under sina nära 140 verksamhetsår har Helsingfors stadsorkester uruppfört majoriteten av Jean Sibelius symfoniska produktion under tonsättarens egen ledning. Orkestern fortsätter att framföra sin egen tids musik i form av beställningar av såväl internationella som inhemska tonsättare. 2019–2025 förverkligas *Helsingfors-variationer*, en serie i vilken man beställer verk av 12 moderna tonsättare. Seriens beställningsverk förenar vår tids tonspråk med musikverk med ett Helsingfors-tema som är komponerade före år 1945.

Helsingfors stadsorkester består för närvarande av 102 musiker och når årligen över 110 000 lyssnare. Den har fått en viktig position som ett av Helsingfors-bornas kulturkapital. Stadsorkesterns arbete berör även dem som av orsak eller annan inte kan komma till konserterna i Musikhuset. Förutom att göra internationella turnéer uppträder orkestern i varierande sammansättningar runtom Helsingfors, erbjuder barn och ungdom möjlighet att uppträda, och når via sitt mångsidiga publikarbete olika specialgrupper. Orkestern inbiter nu för tredje gången en hel åldersgrupp – alla i Helsingfors år 2020 födda barn – att bli orkesterns fadderbarn. I verksamheten får fadderbarnen med familj avnjuta musik i sju års tid.

HKO Screen-sändningarna visas på internet och live på bl.a. centrumbiblioteket Ode. HKO Screen-sändningarna består av konserten samt intervjuer som ger bakgrundsinformation som för lyssnaren närmare det klingande musikverkets födelseprocess. Samarbetet med skivbolaget BIS innebär att orkesterns tolkningar är tillgängliga för alla, och långt in i framtiden, i form av inspelningar av hög kvalitet.

Under sin verksamhetstid har Helsingfors stadsorkester haft 13 chefsdirigenter. År 2016 inledde Susanna Mälkki sitt arbete som orkesterns chefsdirigent. Under hennes ledning har orkestern utvecklats till en internationellt allt mera aktiv symfoniorkester vars identifierbara klang utgör en viktig del av staden Helsingfors ljudlandskap.

www.helsingforsstadsorkester.fi

Käsiohjelma / Programblad / Program

Teosesittelyt / Verkpresentationer / Programme Notes

Christian Holmqvist

Taiteilijaesittelyt / Artistpresentationer / Artist bios

Jaani Länsiö

Käännökset / Översättningar / Translations

Christian Holmqvist (ruotsi / svenska / Swedish)

Susan Sinisalo (englanti / engelska / English)

Ulkoasu / Design

Bond Creative Agency Oy

Taitto ja painatus

Grano Oy, Vantaa 2021

Oikeudet muutoksiin pidätetään. / Rätt till ändringar förbehålles. / All rights reserved.

PIERRE BOULEZ

Initiale

As a young man, French composer Pierre Boulez (1925–2016) caused quite a stir in musical circles, eager to sweep away the whole Western classical music tradition. He was also a provocateur (for example, he once said all opera houses should be blown up), but like many Angry Young Men, he later calmed down. In 1972, he founded the legendary Ensemble Intercontemporain and made an international career as a conductor. He often wrote several versions of a work, sometimes with even decades in between. Or he would recycle material to produce a completely new work. *Initiale* for brass septet was a commission from the Houston Symphony Orchestra in 1987 and was premiered that year in Texas. A new version followed in 2010. *Initiale* for brass and percussion is in principle the same as the *Fanfare* composed for the 80th birthday of conductor Georg Solti in 1992 and is a short, virtuoso fanfare.

SAULI ZINOVJEV

Wiegenlied

Sauli Zinovjev (b. 1988) wrote *Wiegenlied* in 2020 as a joint commission from the Oslo Philharmonic, Gothenburg Symphony and Helsinki Philharmonic Orchestra. It is dedicated to tonight's conductor, Klaus Mäkelä, who conducted the Oslo Philharmonic in the premiere in August 2020. Today's is its first performance in Finland. The title *Wiegenlied* alludes to the famous Op. 49:4 lullaby of 1868 by Johannes Brahms, which is heard as such towards the end. Zinovjev describes his piece as a musical journey towards a melodic and soothing climax, and he would be immensely pleased if, after hearing it, the audience felt hopeful and comforted.

The piano concerto composed by Finland's Sauli Zinovjev in 2019 is to be premiered at the Helsinki Music Centre in January 2022. He has also composed chamber, orchestral and vocal music.

GUSTAV MAHLER

Symphony No. 1 in D, "The Titan"

The first symphony by Austrian composer Gustav Mahler (1860–1911) was named *The Titan* – an allusion to the novel by the German writer Jean Paul. Highly respected as a conductor, Mahler tended to be derided as a composer until after WWII. He liked mixing contrasting elements, and the listener may, in the Symphony in D, catch echoes of Beethoven and Schubert coupled with pointers to both Late Romanticism and 20th-century Modernism. It also has folk-like melodies lifted from his song cycle *Lieder eines fahrenden Gesellen*, and all in all is a work of youthful optimism with a pantheistic feel for

Nature. Birds chirrup in the first movement as Nature awakens in spring, and the second movement is like a jolly folk dance with an idyllic middle section. The theme of the funeral-march third is a minor-key take on the well-known *Frère Jacques* and is usually a double-bass solo; it is said to have been inspired by a cartoon by Moritz von Schwind showing the beasts of the forest bearing the body of a dead hunter to his grave. Rounding off the symphony is a stormy finale.

KLAUS MÄKELÄ

Klaus Mäkelä is one of the today's most talked-about conductors, and not only in his native Finland. Still only 25, he has already guest conducted such orchestras as the Munich Philharmonic, Tokyo Metropolitan, London Philharmonic and Cleveland. Principal Guest Conductor of the Swedish Radio Symphony Orchestra as of autumn 2018 and Artistic Advisor of the Oslo Philharmonic as of 2020, and he will become Music Director of the Orchestre de Paris in the autumn of 2022. He has also been a familiar face in the HPO's cello section and claims that watching conductors at close quarters has been a most valuable experience along with his study in the celebrated conducting class of Jorma Panula.

THE HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Established by Martin Wegelius and Robert Kajanus in 1882, the Helsinki Philharmonic Orchestra is a band of 102 musicians annually performing to a total audience of over 110,000. It premiered most of the symphonic works by Jean Sibelius with the composer himself conducting, and continues its commitment to contemporary music by commissioning works by composers both Finnish and foreign.

The HPO also reaches people who cannot attend concerts at the Helsinki Music Centre: by making international tours, sending small ensembles out across the city, providing opportunities for young performers and, through its widerange education programme, making contact with special groups. Now, for the third time, it is inviting an entire age group – all the children born in Helsinki in 2020 – to enjoy music with their families over the next seven years.

HKO Screen -concerts and artist interviews streamed live and on demand bring music even close to listener. The orchestra's partnership with the BIS label further ensures that its performances will be available to all well into the future.

The Helsinki Philharmonic Orchestra has had 13 Chief Conductors. Its most recent, since 2016, is Susanna Mälkki.

**I VIULU
I VIOLIN**

Pekka Kauppinen I
Jan Söderblom I
Satu Savioja II
Eija Hartikainen
Katariina Jämsä
Maiju Kauppinen
Kati Kuusava
Helmi Kuusi
Elina Lehto
Ilkka Lehtonen
Jani Lehtonen
Anna Malmivirta
Erkki Palola
Kalinka Pirinen
Petri Päivärinne
Elina Viitasaari

**II VIULU
II VIOLIN**

Anna-Leena Haikola 4
Heini Eklund 6
Teija Kivinen 6
Teppo Ali-Mattila
Eva Ballaz
Matilda Haavisto
Linda Hedlund
Siiri Rasta
Krista Rosenberg
Heikki Tamminen
Anna Husgafvel **
Terhi Ignatius **
Pia Sundroos **
Maija Wesslund **

**ALTTOVIULU
ALTVIOLIN
VIOLA**

Atte Kilpeläinen 4
Torsten Tiebout 4
Petteri Poijärvi 6
Lotta Poijärvi 6
Aulikki Haahti-Turunen
Tuomas Huttunen
Kaarina Ikonen
Tiila Kangas
Carmen Moggach
Markus Sallinen
Hajnalka Standi-Pulakka
Max Nyman **
Olga Reskalenko **

**SELLO
CELLO**

Lauri Kankkunen I
Tuomas Ylinen I
Inkeri Eirola II
Senja Rummukainen II
Jaani Helander
Mathias Hortling
Veli-Matti Iljin
Jaakko Rajamäki
Ilmo Saaristo
Saara Särkimäki

**KONTRABASSO
KONTRABAS
DOUBLE-BASS**

Mikko Moilanen 4
Ville Väätäinen 4
Maria Krykov 4 *
Tuomo Matero 6 *
Piotr Zimnik 6 **
Paul Aksman
Eero Ignatius
Adrian Rigopulos
Oskari Hänninen **
Kaapo Kangas **

**HUILU
FLOJT
FLUTE**

Niamh McKenna 4
Elina Raijas 5
Päivi Korhonen
**Pikkolo
Piccolo**
Jenny Villanen

OBOE

Hannu Perttilä 4
Jussi Jaatinen 5
Niils Röömussaar 5 *
**Englannintorvi
Cor Anglais**
Paula Malmivaara

**KLARINETTI
KLARINETT
CLARINET**

Osmo Linkola 4
Anna-Maija Korsimaa 5
**Es-klarinetti
E Flat Clarinet**
Petteri Kivioja
**Bassoklarineti
Bass Clarinet**
Heikki Nikula

**FAGOTTI
FAGOTT
BASSOON**

Markus Tuukkanen 4
Mikko-Pekka Svala 5

**Kontrafagotti
Contrabassoon**

Noora Van Dok
Erkki Suomalainen

**KÄYRÄTORVI
VALTHORN
HORN**

Ville Hiilivirta 4
Mika Paajanen 4
Sam Parkkonen 6
Miska Miettunen
Sakari Niemi
Joonas Seppelin

**TRUMPETTI
TRUMPET**

Pasi Pirinen 4
Thomas Bugnot 5
Mika Tuomisalo

**PASUUNA
BASUN
TROMBONE**

Valtteri Malmivirta 4*
Jussi Vuorinen 5*
Sakari Mäkimattila **

**Bassopasuuna
Bass Trombone**

Anu Fagerström

**TUUBA
TUBA**

Petri Keskitalo 4

**PATARUMMUT
TIMPANI**

Tomi Wikström 4
Mikael Sandström 5

**LYOMÄSOITTIMET
SLAGINSTRUMENT
PERCUSSION**

Xavi Castello Arandiga 4
Pasi Suomalainen 5

**HARPPU
HARPA
HARP**

Anni Kuusimäki 4
Minnaleena Jankko 5

**ORKESTERI-
JÄRJESTÄJÄT
ORKESTER-
INSPICIENTER
STAGE MANAGERS**

Mikko Aspinen
Matti Tähkävuori

I / II KONSERTTIMESTARI /
KONSERTMÄSTARE / LEADER
SOOLOSELLISTI / SOLOCELLIST / PRINCIPAL CELLIST

4 ÄÄNENJOHTAJA / STÄMLEDARE / SECTION PRINCIPAL

5 VUOROTTELEVA ÄÄNENJOHTAJA /
ALTERNERANDE STÄMLEDARE /
ASSOCIATE PRINCIPAL

6 VARAÄÄNENJOHTAJA /
VICESTÄMLEDARE / SUB-PRINCIPAL

* VAKITUISEN SOITTAJAN TILAPÄINEN TEHTÄVÄ /
ORDINARIE MUSIKERS TILLFÄLLIGA UPPGIFT /
TEMPORARY POSITION, REGULAR PLAYER

** MÄÄRÄAIKAINEN KIINNITYS /
TIDSBUNDET ENGAGEMANG /
TEMPORARY PLAYER

KLAUS MÄKELÄ

kapellimestari / dirigent / conductor

Pierre Boulez (1925–2016)

Initiale, seitsemälle vaskisoittimelle (1987/2010) 5'
för sju mässingsinstrument
for seven brass instruments

Sauli Zinovjev (1988–)

Wiegenlied (2020) 11'
(ekS. / ffg i Finland / Finnish premiere)

väliaika / paus / interval 25 min

Gustav Mahler (1860–1911)

Sinfonia nro 1 D-duuri ”Titaani” (1884) 56'
Symfoni nr 1 D-dur ”Titan”
Symphony No. 1 in D Major ”Titan”

Langsam. Schleppend. Wie ein Naturlaut
Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell
Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen
Stürmisch bewegt

**Konsertti päättyy n. klo 21.00 / Konserten avslutas ca kl 21.00 /
The concert ends at about 21.00**